

Гэта ваш абавязак, работнікі культуры!

Спытайце ў любога грамадзяніна нашай неабсяжнай краіны — рабочага, інжынера, калгасніка — людзей розных професій і ўзростаў, што іх у гэтыя дні найбольш усхвалявала і ўрадавала, і кожны адказаў: рашэнні пятай сесіі Вярхоўнага Савета СССР.

Спраўды, не было за апошні час больш значнай падзеі, як сесія Саўецкага парламента, якая прыняла законы, дастойныя залатой старонкі летапісу нашага жыцця. Адмена падаўкі, скарачэнне рабочага дня, павышэнне пакутлівай зольнасці саўецкага рубля, і ўсё для таго, каб жыццё лепш, шчаслівей і радасней жыў наш чалавек-працавік і будучыні светлай будучыні — камунізма. І не трэба ніякай асаблівай агітацыі за саўецкі лад, за нашы парыванні наперад. Само жыццё, сама рэалізацыя найлепшых ахітацый. А факты ўпарта рач, іх не закрэсліш, не выкінеш. Прыходзіць новы дзень, а мы сабе сеем ды сеем зярнятка Камунізму. На ўдзячнай глебе яны даюць добрыя ўсколы, паказваюць на багаты ўраджай. Мы паспяхова завяршылі першы год сямігадкі, і гэтак жа нахвэна працуем саўецкімі людзьмі ў 1960 годзе. План першых чатырох месяцаў перавыканан. Дык вось яны тыя зэрні Камунізму, з якіх штодзень вырастаюць парасткі светлай будучыні.

Працоўныя капіталістычных краін не могуць не бачыць таго, што наша дзяржава рабочыя і сялян, а не іх слаўята Амерыка, дзе пануе яго вялікае усемагутны «жоўты д'ябел», прымае такія гуманіяны і міралюбівыя законы, спражкіныя сапраўднымі клопатамі аб чалавеку. Ні жалезным заслонам «халоднай вайны», ні чорным шмарам хлусні і паклёпу на нашу краіну, ні крылатым шпіёнам, якіх засылае апаздзела ваеншчына ў наша яснае мірнае неба, не спыніць рух саўецкіх людзей наперад. Мы дастаткова моцныя, у нас ёсць першакласная зброя, ёсць мільёны палымых патрыётаў, якія ўсе як адзін у выпадку патрэбы стануць на абарону сваёй зямлі.

Але мы і надалей будзем настойліва і паслядоўна праводзіць ленынскую палітыку міру і дружбы. За мір трэба змагацца, гаворыць М. С. Хрушчоў. І Саўецкі ўрад, Камуністычная партыя, увесь наш народ заўсёды ў першых радах барацьбы за мір ва ўсім свеце.

Камуністы ставяць перад сабой самыя смелыя задачы ў імя даравага і шчаснага народа не шкадуць сіл для іх ажыццяўлення. Вось чаму нам патрэбна мір, як паветра і сонца кожнаму чалавеку.

Пачасны абавязак работнікаў культуры рэспублікі яшчэ вышэй узняць сцяг барацьбы за агураванне ўсёх міралюбівых сіл у інтарэсах бясспечнага народа, выкрывае злучныя планы імперыялістаў, якія прагражваюць развіццям новаму сусветнаму вайну. Што ў гэтай сувязі павінен рабіць загадчык клуба або бібліятэкар? Перш за ўсё, яго абавязак усімі сродкамі шырока прапагандаваць рашэнні пятай сесіі Вярхоўнага Савета СССР. Цікава прапавіць вестар абарону міру, у якім сельскі лектар або дэпутат раскажыць аб выпіках работы гістарычнай сесіі, а пасля самадзейныя артысты працягваюць і праспяваюць вершы і песні беларускіх паэтаў і кампазітараў аб міры і дружбе, а кінамеханік паказае фільмы аб паездцы М. С. Хрушчова ў Амерыку, Францыю, краіны Азіі. Здаецца, што нічога новага і арыгінальнага тут няма, але калі старанна падрыхтавацца да такога вечара, ён прыйдзе цікава і змястоўна.

Многія ўстановы культуры рэспублікі праводзяць цяпер канферэнцыі чытачоў па кнігах «Жыць у міры і дружбе» і «Твар у твар з Амерыкай». Падобныя абмеркаванні шырока наладжваюцца ва ўстаноў культуры Брэсцкага раёна. Гэтая справа заслугоўвае самага шырокага заахвочвання. А некаторыя ўстановы культуры з карысцю праводзяць вечары і дыпутаты аб краінах сацыялізма і капіталізму. У нас ёсць цяпер многа людзей, якія пабылі ў Польшчы, Чэхаславакіі, Румыніі, Балгарыі, а таксама і ў краінах капіталістычных краін. Нахай яны падзяляцца сваімі ўражаннямі пра тое, што ўбачылі сваімі вачыма, што адчулі сваім сэрцам.

Мы жывём у такіх неўпартных час, калі на вачах сучасніка адбываюцца грандыёзныя змены на карце нашай Радзімы, калі нараджаецца першае ў свеце камуністычнае грамадства. Не лёгкая гэта справа брацца за няведанае і невядомае. Але наш народ не баіцца пажаксцей і смела ідзе на іх штурм. Кожны дзень прыносіць нам новыя перамогі, новыя светлыя радзімы. І трэба, не саромеючыся, радавацца гэтай добраму, харошаму, раскажыць усюды і ўсім аб нашых поспехах.

Прапаганда новага, перадавога ўдзячнага і высякароднага справа. Калі ён будзе займацца нашы работнікі культуры з любоўю, з натхненнем, з нягасным жаданнем зрабіць здабыткам усіх дасягненні перадавікоў, ой, як цікава будзе праходзіць такія вечары, лекцыі, сустрэчы ў нашых клубах, і якую неацэнную паслугу акажыць яны нашай партыі і народу. Уся справа ў тым, каб нашы клубныя, бібліятэчныя работнікі нежак жыць вярнуліся, адмовіліся нарэшце ад правядзення так званых «мерарыёмстваў», на якіх заўсёды сума і нецікава, і якія праходзяць амаль пры пустых залах. На ўсю краіну сталі вядомы «Шніскія вечары», а пазней і балі пераможаў. Значыць, калі думаць, шукаць, можна знайсці і для ўстаноў культуры новыя формы работы.

Больш смеласці ў пошуках, больш унагі да жыцця, да людзей, таварышчэскай работнікі культуры! Ой, як не стае яшчэ многім загадчыкам клубаў, бібліятэкарам, кінамеханікам гэтай ініцыятывы, сапраўднага маладога запалу ў рабоце. Дык давайце шукаць, дзяржаць, як гэта рабіць нашы сціплыя працавікі калгасных паляў і ферм, прадырэмстваў і будоўляў. Давайце дамоўляцца, што кожны работнік культуры, калі ён хоча сапраўды служыць сваёму народу, абавязаны быць своеасаблівым рацыяналізіатарам, гэта значыць абавязан вучыцца, думаць і яшчэ раз думаць.

Нам здаецца, што тры чвэрці наўдзач у рабоце многіх устаноў культуры крыецца ў тым, што яны адарваны ад жыцця, творчых спраў народа, не ведаюць, што сёння важна і навізна, а таму не могуць адгукацца на падзеі дня. Між тым, работнікі культуры абавязан ведаць, як ідуць справы ў калгасе, на прадпрыемстве, будоўлі, хто ў іх лепшыя знатныя людзі, у чым сакрат іх поспеху і г. д. Значыць, трэба ў сваёй штодзённай рабоце часцей звяртацца да сучаснасці і менш надаваць увагу так званым «каляндарным датам», якія ў планах работы многіх клубаў і бібліятэк часам займаюць дзядзь не асноўнае месца. Задача заключаецца ў тым, каб не рэгістраваць падзеі, не адзначаць іх, а ісці наперадзе, арганізоўваць, ствараць іх.

Актыўна падтрымліваючы ўсё новае і перадавое, якое садзейнічае нашаму руху наперад, работнікі культуры павіны з усеі сілай і палымнасцю выкрываць перажыты старога свету ў свядомасці людзей, ніколі не мірыцца з абіякаваццямі і коснасцю, дамагаючы вытрусачы з нашага жыцця ўсё антыграмадскае.

Другі слабы бок у рабоце многіх устаноў культуры, — гэта адсутнасць актыўна. Хіба ж можна аднаму справіцца з такімі адказнымі задачамі. Ды колькі б ні рабіў, ніколі не дасягнеш таго адзін, чаго можа дамагчыся калектыў. Вось чаму так важна мець самыя цесныя кантакты з мясцовымі партыйнай, камсамольскай і прафсаюзнай арганізацыямі.

А сярод моладзі, камсамольцаў, сярод сельскай інтэлігенцыі заўсёды знойдзецца нямаля энтузіястаў, гатовых у любую мінуту дапамагчы клубу і бібліятэчнаму работніку.

Хутка ў нас будзе самы кароткі і вясце рабочы дзень. Колькі людзей чае часу будзе мець саўецкія воляды для таго, каб павышыць свае веды, свой культуру ўзровень, каб з карысцю праводзіць свой адпачынак у клубах і паладах культуры, парках і стадыёнах, тэатрах і кіно. Работнікі культуры рэспублікі не павіны стаяць у баку ад стваральнай працы свайго народа, іх месца на перадавых рубяжах сямігадкі.

ЛІТАРАТУРА І МАСТАЦТВА

ОРГАН МІНІСТАРСТВА КУЛЬТУРЫ І ПРАЦЛЕННЯ САЮЗА ПІСЬМЕНІКАУ БССР
№ 39 (1468) Субота, 14 мая 1960 года Цана 40 кап.

ПАВЕДАМЛЕННЕ АБ СКАІКАННІ ПЛЕНУМА ЦК КПСС

ЦК КПСС прыняў рашэнне склаці Пленум ЦК КПСС 13 ліпеня 1960 года. Пленум ЦК абмяркуе пытанне АБ ХОДЗЕ ВЫКАНАННЯ РАШЭННЯУ ХХІ З'ЕЗДУ КПСС АБ РАЗВІЦЦІ ПРАМЫСЛОВАСЦІ, ТРАНСПОРТУ І УКРАПНЕННІ У ВЫТВОРЧАСЦ НАВЕЙШЫХ ДАСЯГНЕННЯУ НАВУКІ І ТЭХНІКІ. Па гэтым пытанню на Пленуме ЦК будуць заслуханы даклады: намесніка Старшыні Савета Міністраў, старшыні Дзяржплана РСФСР т. Герасімава К. М., намесніка Старшыні Савета Міністраў Украінскай ССР т. Сенаі І. С., старшыні Латвійскага Савета народнай гаспадаркі т. Гаіея Г. І., старшыні Краснаярскага Савета народнай гаспадаркі т. Ламакі П. Ф., старшыні Кемераўскага Савета народнай гаспадаркі т. Графава Л. Е., старшыні Карагандзінскага Савета народнай гаспадаркі т. Братчанкі Б. Ф., старшыні Дзяржаўнага камітэта Савета Міністраў ССР па аўтаматызаванні і машынабудаванню т. Каставусава А. І., дырэктара Інстытута зваркі імя Е. О. Патона Акадэміі навук Украінскай ССР т. Патона Б. Е.

Трэці Усесаюзны кінафестываль

У апошнія гады ў работнікаў саўецкага кінамастаства ўстанавілася добрая традыцыя штогодна праводзіць Усесаюзны кінафестываль — Масавы ўсенародны агляд дасягненняў нашай кінамастаграфіі.

Першы такі фестываль праводзіўся ў 1958 г. у Маскве, другі ў 1959 г. у Кіеве і трэці адкрывае сёння ў сталіцы нашай рэспублікі Мінску.

У фестываль ўдзельнічаюць усе кінастудыі краіны, якія прадставілі на конкурс 26 мастацкіх, 3 мультыплікацыйных і 76 навукова-папулярных і хранікельна-дакументальных фільмаў, выпушчаных на экраны ў 1959 г. Акрамя гэтага, на фестываль па-за конкурсам будуць паказаны фільм «Лёс чалавека» (вытворчасць студыі «Масфільм», рэжысёр С. Брандурч), які атрымаў першую прэмію на Маскоўскім міжнародным кінафестывалі ў 1959 г., кінакарціна студыі «Таджыкіфільм» «Лёс паэта» (рэжысёр Б. Кімагарэў), прэміяваныя ў гэтым годзе на Міжнародным кінафестывалі краін Азіі і Афрыкі ў Каіры, а таксама новы мастацкі фільм нашай Беларускай кінастудыі «Першыя выпрабаванні» (рэжысёр Ул. Корш-Саблін).

Фестывальныя кінафільмы будуць дэманстравацца ў трых залах: мастацкай і мультыплікацыйнай — у вялікай зале агравага Дома афіцэраў, навукова-папулярнай і хранікельна-дакументальнай — у кіназале Палаца культуры прафсаюзаў, шырокаэкраннай — у кінатэатры «Мір».

Мінскія глядцы могуць набыць білеты на прагляд мастацкіх кінафільмаў, а на прагляд навукова-папулярных і хранікельна-дакументальных кінакарцін устаноўлены вольны праход. У паміжкінах фестывалю будуць адкрыты выставы кінамастаства, пасвятчонаму ўпрыгожваюцца фасады будынкаў і прылажваюцца да іх плошчы і вуліцы. Чакаецца прывезд на фестываль звыш 150 чалавек гэсцей: кінарэжысёраў, апэратараў, артыстаў, мастакоў і іншых дзеячоў кінамастаства.

Адна з мацнейшых кінастудыяў краіны «Масфільм» прадставіла на фестываль трылогію «Сстрым», «Васемнаццаты год» і «Пяхмурная раіца» (рэжысёр Р. Рашаль), «Баладу пра салдата» (рэжысёр Р. Чухрай) і кінакамедыю маладога рэжысёра Ю. Чулюкіна «Кіа не падаюцца».

Наш глядць палюбіў герояў слаўтай трылогіі А. Талстога «Блуканне па пакутах». Ён добра запамінуў вобразы, якія стварылі таленавітыя артысты Р. Ніфантава, Н. Вяслюцкая, В. Мядзведзеў, М. Грыцэнка, В. Мацвееў і інш.

Малады рэжысёр Р. Чухрай заслужана заваяваў сімпатыі глядца сваёй першай карцінай «Сорак першы». У новай рабоце «Балада пра салдата» ён зноў паказаў сваё эдмелнае здольнасці.

Кінакамедыя Ю. Чулюкіна «Кіа не падаюцца» звялілася бадай, адным з найбольш удалых твораў у гэтым жанры.

Маскоўская кінастудыя імя М. Горькага прадставіла два фільмы: «Бяскоўскі дом» рэжысёра Л. Куліджанава і «Майскія зоркі» С. Растакоўскага. Абодва фільмы, розныя па жанру і тэматычнай мэтакіраванасці, добра прыняты глядцамі.

Апрача гэтага беларускія кінамастаграфы пакежуч на фестывальныя кінафільмы, якія ўжо вядомы шырокім колам глядцоў, але некаторыя кінастудыі пакежуч на фестывальныя новыя творы, якія яшчэ не дэманстраваліся на масавым экране: «Дзень апошні» — дзень першы» (студыя «Грузіяфільм», рэжысёр С. Далдзэ), «Другое цвіценне» — шырокаэкранная карціна Л. Файзіева, «Тайна адной крэпасці».

Мы гаварылі да гэтага пра вядомыя фільмы, якія ўжо вядомы шырокім колам глядцоў, але некаторыя кінастудыі пакежуч на фестывальныя новыя творы, якія яшчэ не дэманстраваліся на масавым экране: «Дзень апошні» — дзень першы» (студыя «Грузіяфільм», рэжысёр С. Далдзэ), «Другое цвіценне» — шырокаэкранная карціна Л. Файзіева, «Тайна адной крэпасці».

Апрача гэтага беларускія кінамастаграфы пакежуч на фестывальныя кінафільмы, якія ўжо вядомы шырокім колам глядцоў, але некаторыя кінастудыі пакежуч на фестывальныя новыя творы, якія яшчэ не дэманстраваліся на масавым экране: «Дзень апошні» — дзень першы» (студыя «Грузіяфільм», рэжысёр С. Далдзэ), «Другое цвіценне» — шырокаэкранная карціна Л. Файзіева, «Тайна адной крэпасці».

Мы гаварылі да гэтага пра вядомыя фільмы, якія ўжо вядомы шырокім колам глядцоў, але некаторыя кінастудыі пакежуч на фестывальныя новыя творы, якія яшчэ не дэманстраваліся на масавым экране: «Дзень апошні» — дзень першы» (студыя «Грузіяфільм», рэжысёр С. Далдзэ), «Другое цвіценне» — шырокаэкранная карціна Л. Файзіева, «Тайна адной крэпасці».

АГІТБРЫГАДА НА ВЕСНОВОЙ СЯУБЕ

На дзесяць дзён у калгасы і саўгасы раёна выехала агітбрыгада Краснапольскага раёнага Дома культуры. Агітбрыгадай будзе паказана 15 канцэртаў у калгасах «Крэмль», імя Валадарскага, саўгасе «Краснапольскі».

У праграме агітбрыгады песні беларускіх і рускіх кампазітараў, танцы, сатырычныя куплеты.

С. КНЯЗЕЎ.

ЖЫВЫЯ СКАРБЫ НАРОДА

ПЕРШАЯ РЭСПУБЛІКАНСКАЯ НАРАДА ФАЛЬКЛАРЫСТАУ

Нядаўна ў Акадэміі навук БССР адбылася нарада фалькларыстаў, склікая Інстытут мастацтваў, этнаграфіі і фальклору. Падобная нарада па пытаннях каардынацыі работы ў галіне збірання і вывучэння фальклору ў рэспубліцы праводзілася ўпершыню. У яе рабоце, апрача вучоных Акадэміі навук, прынялі ўдзел выкладчыкі ВНУ, музыканты, работнікі Міністэрства культуры, Міністэрства асветы, настаўнікі школ, студэнты ўніверсітэта і педінстытута, рэдактары раённых газет, кіраўнікі сельскіх калектываў самадзейнасці, дырэктары абласных Домаў народнай творчасці, дырэктары гісторыка-краязнаўчых музеяў, знаўчы народнай творчасці, вучоныя Масквы, Віленска і Рыгі.

Беларускі фалькларысты прышлі да сваёй першай нарады са значнымі поспехамі ў даследаванні і вывучэнні народнай творчасці, асабліва ў пасляваенны перыяд. Варта прыгадаць вялікія каштоўныя зборыкі народнага артыста ССР Р. Шырма: «Беларускі народныя песні, загадкі, прыказкі», «Дзень беларускіх народных песняў» (Масква), «Беларускі народныя песні» (І том запланавана чатырохтомнага выдання), зборнік А. Залескага і К. Кабашніківа «Антырэлігійныя казкі, частушкі, прыказкі»; зборнік «Беларускія народныя казкі» (Масква), а таксама зборнікі народных артыстаў БССР М. Чуркіна «Беларускія народныя песні» і Г. Штовіча «Песні беларускага народа».

Важнай падзеяй у філалагічнай навуцы рэспублікі з'явілася кніга «Беларускія песні», выпушчана Інстытут мастацтваў, этнаграфіі і фальклору АН БССР. Арыгінальныя дзве працы зрабіў Ф. Янкукоў — «Дыялектны слоўнік» і «Крылатыя словы». З тэарэтычных прац неабходна назваць даследаванні М. Нікольскага «Паходжанне і гісторыя беларускай народнай абрадаўнасці», І. Гутарава «Барыцьба і творчасць народных месціаў», М. Ларанкі «Аб характары рэалізму ў фальклору», П. Ахрыменкі «Фальклорна-літаратурныя сувязі Украінскай і Беларускай народаў», Г. Штовіча «Народныя песні ў сучасным побыце беларусаў» і інш.

Бясспрэчна, пераляганне зборнікі і працы — каштоўны дапаможны матэрыял для ўсіх тых, хто цікавіцца народнай творчасцю. Але бясспрэчна і другое, што засявае вуснай скарыні народа ношчы часам выпадковыя або няправільны характар, таму што і сёння яшчэ няма стабільнай працы, якая б у цэлым разглядала беларускую народную творчасць ад старажытных часоў да нашых дзён. Выкладанне ж фальклору ў ВНУ рэспублікі выдзяляе не на належным узроўні, паколькі яны не маюць да гэтага часу надрукаванай і зацверджанай Міністэрствам асветы праграмы па беларускаму фальклору. Нама і метадычныя распрацоўкі да настаўнікаў.

Таму перад нарадай стала мэта — падагуляць працу беларускіх фалькларыстаў і вызначыць далейшы шлях і разгортвання і паглыблення.

— Я думаю, адкрываючы нараду, сказаў па ўступным слове дырэктар Інстытута мастацтваў, этнаграфіі і фальклору АН БССР акадэмік П. Глебка, — што ніхто не будзе адмаўляць, што патрэба ў такой рабоце настала даўно. Нашы фалькларысты прывілі да прасваення гэтай значнай работы. З кожным годам маштабы яе павялічваюцца і растуць. Само сабой зразумела, што пры такіх умовах фалькларысты не могуць працаваць разрознена, інакш яны німаюць будучы патрэбу адзін аднаго і пакідаць без увагі вельмі важныя незарытаныя нікі праблемы і нават звычайныя фалькларысты. Настаў час для таго, каб нашым фалькларыстам абмяняцца вопытам сваёй работы, вызначыць далейшыя напрамак і сплываць нашы дзейнасці хача б на бліжэйшыя гады сямігадкі.

— Па-першае, — працягвае П. Глебка, — неабходна глыбока разабрацца ў працы, якія адбываюцца ў сучасным фальклоры, вызначыць яго асаблівасці і толькі на падставе гэтага можна будзе стварыць пэўныя зоры аб спецыфіцы тэарэтычнай творчасці народа і яе далейшых перспектывах. Па-другое, фалькларыстам трэба мець на ўвазе, што і стары традыцыйны фальклор не толькі яшчэ даўна не вывучаны, але нават і не сабраны. Факты, напрыклад, паказваюць, што на наступнае многі рэалізм сцвярджэнням у беларусаў быў свой эпас, даволі шырока развіўся рабочы фальклор. На карце фальклорных абследаванняў Беларусі няма яшчэ істадыянаў, на тэрыторыю якая не ступала яшчэ наша збіральніка. Далека не ўвесь сабраны ў Беларусі фальклор даследаваны нашымі вучо-

— Кадрычныя работы фалькларыстаў, працягвае гэтую думку В. Ялаўца, — гэта істэ істэ істэ. Унікальнае вострае патрэба ўрадоўнай, плавнай і мэтакіраванай работы паміж самімі фалькларыстамі і фалькларыстамі музыказнаўцамі. Калі ж гаварыць аб яшчэ рэпертуару калектываў мастацкай самадзейнасці, то бокі вучоных фалькларыстаў, прафесіяналаў-музыказнаўцаў павіны быць аказана сама дзейная, практычная дапамога шляхам кансультацый, парад. Тады работа наша будзе яшчэ больш важнай і патрэбнай для грамадства, для краіны.

У абмеркаванні дакладаў прынялі ўдзел многія фалькларысты.

Выкладчыца Беларускай дзяржаўнай кансерваторыі Л. Мухарынская расказала, што вучоныя-фалькларысты і музыкантамі-прафесіяналамі РСФСР, Украіны і Беларусі былі выпрачаны агульныя планы на некалькі бліжэйшых год па сумеснаму вывучэнню песняў творчасці Прыдніпроўя. Аднак да гэтага часу, відаць, толькі ў Беларусі па-сур'ёзнаму ўзялася за выкананне гэтай важнай работы. Па намечанаму плану фальклор даследаваны нашымі вучо-

— У саўецкіх вёсках кожны чалавек павінен быць грамадскім дзеячом. Неалежна ад прафесіі, кожнаму павінен быць клопат да ўсёго: як арць, сеюць, убіраюць, як доць кароў, колькі ёсць прыбыткаў, які старшын, брыгадзір і г. д.

М. Далінская разумее народную аснову самадзейнага мастацтва, у чым, думаецца нам, і сакрат ёе поспеху. М. Далінская не толькі кіраўніч хору, але і агітатар у калгасе, сакратар пярвінай камсамольскай арганізацыі Залескага сельсавета.

«Лепшаму пінавержатаму» — такім значном М. Далінская ўзнагароджана ЦК ЛКСМБ за выдатную працу ў школе. А ў мінулым годзе яе актыўнасць на вёсцы, ўзнагародзілі Ганаровай граматай ЦК ЛКСМБ Беларусі і Граматай Прызідыума Вярхоўнага Савета БССР.

В. СУРМЧА, дырэктар Залескага сельсавета Дома культуры Смагонскага раёна.

Выступленні ўкраінскіх артыстаў

У Гомелі, Віцебску і Мінску адбыліся выступленні майстроў эстрады Украінскай ССР. Гасці з братняй Украіны далі для працоўных Беларусі 10 канцэртаў.

У канцэртах прынялі ўдзел эстрады аркестр пад кіраўніцтвам Ф. Брыля, лаўрэаты Усесаюзнага конкурсу майстроў эстрады тры бандурысты М. Бут, Ю. Каваль, Г. Яромекна, выканаўцы сатырычных мініятур О. Васільева і А. Янчычкі, артысты балеты Яна і Міхаіл Часноўскія, лаўрэаты Усесаюзнага конкурсу артыстаў эстрады акрабаты М. Коласова і

Балет «Сцежка грому»

У Беларускай тэатры оперы і балету ідуць апошнія рэпетыцыі новага спектакля — балету выдатнага саўецкага кампазітара Кара Караева «Сцежка грому».

Гэты твор ўпершыню ставіцца на беларускай сцэне. Пастаноўку спектакля ажыццяўляюць заслужаны дзеяч мастацтва БССР дырэктор Т. Ка-

З АВАЯВАЦЬ ЛЮБЮ І ПАВУГУ ШЧЫРАЕ СЭРЦА

Трэба, каб той, хто ім кіруе, жыў у дружбе з гурткаўнікамі, ведаў іх думкі і імкненні, заўсёды клапаціўся аб творчым росце.

М. Далінская, старшую пінавержатаў у школе, кіраўніка нашага харавога гуртка, добра ведаюць не толькі ў вёсцы Залесце, але і ў навакольных вёсках як ястомунаму працаўніцу самадзейнага мастацтва.

Дзевяць год назад яна прышліла да нас у Дом культуры і сказала: — Хачу ўдзельнічаць у мастацкай самадзейнасці.

З таго часу Марыя не расстаецца з Домам культуры. Яна прыявіла свой талент і пачала кіраваць хорам. Давялося пераадаць шмат цяжкасцей: яна пачынала не з вялікага шматгалоснага хору, а з невялікай групы аматараў сенаў. У гурткаўнікаў не было ўдзялення аб выражэнні і культурным спяванні. На рэпетыцыях і канцэртах яны стараліся літаральна «перакрычаць» адзін аднаго, зусім не захоўваючы роўнага ансамблевага гучання. На выпраўленне такога спявання Марыя і звярнула ў самым пачатку сваю увагу.

— Вы не спяваеце, а крычыце, — не раз спыняла яна харыстаў

М. Далінская.

у час рэпетыцыі. — Зразумейце, калі ў хоры вылучаецца хопь бы адзін голас — гэта ўжо дрона.

Дзякуючы ястомунай стараннасці маладога кіраўніка хор пачаў павялічвацца новымі ўдзельнікамі. Марыя Далінская не раз вучучала старых, вопытных гурткаўнікаў: — Вы пагаварылі б з юнакамі і дзяўчатамі: няхай ідуць да нас у хор.

І людзі ішлі. Лепшая звеняла камсамольска-маладзёжна ільнаводчага зьяна Волга Ліс першай прыягнула да ўдзелу ў самадзейнасці ўсім дзятч свайго зьяна. У харавы гурток уліліся дзяркі калгасна Вера Ліс, Вера Каакевіч, Камасюк Анастас Касцюкевіч, скончыўшы дзевяцігодку, пачаў працаваць у калгасе і ахвотна запісаўся ў харавы калектыў.

Хор развучыў і выконвае больш ста новых песняў саўецкіх кампазітараў, многа рускіх і беларускіх

родных песняў. Ён стаў удзельнікам абласнога свята песні, якое традыцыйна праводзілася штогод у ліпені на возеры Нарач. Свята праводзілася ў падножжа гары з помніка, дзе пахаваны беларускія партызаны, якія загінулі ў час гітлераўскай акупацыі. Тут выступалі зводны паціцельныя хор лепшых калектываў вобласці і сярод іх наш пад кіраўніцтвам М. Далінскай.

Харавы калектыў Дома культуры і абласны агляд мастацкай самадзейнасці, раённым фестывалю моладзі, аэстафет культуры. Ён узнагароджаны Граматамі абласнога ўраўдвання культуры, пахвальным лістом абкома камсамола, грашовымі прэміямі і каштоўнымі падарункамі. На раённым аглядзе калгаснай самадзейнасці ў канцы мінулага года хор праміваўны радыёй.

У мінулым годзе на прэмію абласнога ўраўдвання культуры хары-

Атэстычны лекторы

Прасторны сельскі клуб у вёсцы Аляксеевічы Драгічынскага раёна заўсёды перапоўнены, калі тут праводзіцца антыралігійныя вечары. Прыходзяць каласнікі з суседніх вёсак Тылявічы, Сычы, Дубовікі. З вялікай цікавасцю праслухалі яны лекцыю «Ші жыў Хрыстос?», «Неба без бога», «Каго мы называем «божымі абраннікамі?»

Атэстычныя вечары наладжвае створаны ў Аляксеевічах атэстычны лекторы. Лекцыі чытаюць настаўнік Васіль Анікей, Ніна Кударка, Софія Барыша, урач Ул. Клімчук, арганом Іосіф Чаховіч і іншыя. Запрашаюць лектары і з Драгічынскага раённага Дома атэста.

На кожным такім вечары сельскі бібліятэкар Мікалай Місцёвч арганізоўвае кніжную выставку, наладжвае продаж атэстычнай літаратуры, якую бярэ ў сельмагу.

Сіламі актывістаў лекторы ва ўсіх клубных памяшканнях і чырных кутках калгаса «30 год БССР» створаны стэнды «Ваука і ралігія».

Доўгі час Ціхан Дубовік наведваў бацьцкую сям'ю. Настаўнік В. Анікей некалькі разоў заходзіў да Дубовіка, каб пагаварыць аб школьнай ралігіі. Потым даў яму чытаць атэстычную літаратуру. І вось былі бацькі і Дубовік выступіў у клубе і раскритыкаваў рэлігійны сутнасць ралігіі, расказаў пра агітныя справы «божых абраннікаў». Адмовіўся ад бацьцкай сям'і Сцепаніда і Марыя Вялічкі.

Так удумліва антыралігійная прапаганда паступова прынёсць свае вынікі. Лік чытачоў атэстычнай літаратуры ў сельскай бібліятэцы павялічыўся ў пяць разоў. Такія кнігі, як «Вібілія для веруючых і неверуючых» В. Яраслаўскага, «Аб ралігіі, ралігійным сектанцтве і царкве» Ул. Бонч-Бруевіча, «Чаму мы парвалі з ралігіяй», брашуры пра сусвет і зававаўшы касмічнай прасторы не залежваюца на паліцах.

К. РАБЫ.

Магазін-чытальня

Дзяні ў Гомелі адкрыты вялікі, добра і прыгожа абсталяваны магазін-чытальня Саюзнадук, дзе кожны можа выбраць сабе патрэбную газету, часопіс, кнігу. У вялікім выбары ў магазін-чытальня — беларускіх перыядычных выданняў, творы беларускіх пісьменнікаў. Першы чым набыць тое аб яшчэ выданне, запамінаць тое магчымаць дэталёва знаёмліцца з яго зместам. Гамалёўна ахвотна наведваюць новы магазін-чытальня.

В. СЯМЕНАУ.

Кніга пра старэйшага пісьменніка

Надаўна выйшла з друку кніга М. Яфімавай «Янка Маўр» — літаратурна-аўтабіяграфічная праца аб жыцці і творчасці вядомага беларускага дзіцячага пісьменніка.

Янка Маўр прайшоў шлях ад звычайнага дараваляўскага настаўніка да выдатнага савецкага пісьменніка, віднага грамадскага дзеяча. Як педагог, Маўр добра ведае запатрабаваны і густы дзіцяці, іх псіхалогію. І вось у 1926 г. ён надрукаваў свой першы празаічны твор — аповесць «Чалавек ідзе». Аўтар працы аб творчасці Маўра арганічна звязвае біяграфію пісьменніка з яго творчасцю, характарызуе першы твор пісьменніка як цікавую навукова-папулярную кнігу для дзіцяці, у якой распрацавана важная тема паходжання чалавека. М. Яфімава бачыць вялікае пазнавальнае значэнне аповесці ў тым, што твор да юным чытачам новай веды, умацоўвае іх веру ў сілы і розум чалавека. А калі прыняць пад увагу той факт, што пасля апублікавання першых раздзелаў аповесці ў рэдакцыю «Беларускі піянер» пачалі прыходзіць пісьмы дзіцяці з просьбай даць хутчэй працяг аповесці, то можна зрабіць вывад, наколькі ўмеў Маўр размаўляць з чытачом проста аб складаных рэчах.

З гадамі творчы дыяпазон Маўра пашыраўся: пісьменнік бярэцца за распрацоўку яшчэ адной важнай тэмы — знаёмства чытачоў з жыццём і побытам людзей іншаземных краін.

Пра тэму супраць жудаснага каланіяльнага рэжыму, бесчалавечнай эксплуатацыі «каляровых народаў» каланізатарамі пранізвае такія выкіткі, як «Слэбы», «Слэбы Тубі», «Сын валды», «Амок», «У краіне райскай птушкі», «Лацароні», «Незвычайная прынада», «Звяры на караблі». Як адзначае М. Яфімава, у гэтых творах пісьменнік канцэнтруе ўвагу на паказе класавыя барацьбы, побыту, жыцця і працы народаў каланіяльных краін. І гэтымі творами Маўр паказаў сабе як майстра і заснавальніка прыгодніцкага жанра ў беларускай літаратуры. Развіваючы лепшыя традыцыі прагрэсіўнай літаратуры, пісьменнік шмат вучыўся ў Майн Рыда, Фенімора Купера, Жюль Верна, Джэка Лондана. Гэта была плённая творчая вучоба. Маўр ніколі механічна не пераймаў чужыя пры-

* М. Яфімава, Янка Маўр. Жыццё і творчасць. Дзяржаўнае выданне БССР. Мінск, 1960.

маў. Зусім правільна падкрэслівае даследчыца, што ў творах класічнай прыгодніцкай літаратуры Янка Маўр захапіў і ідэі гуманізму, дэмакратызму, а таксама бліскучае ўменне выкарыстаць усе магчымыя прыгодніцкага жанра».

Нельга не пагадзіцца з думкай М. Яфімавай, што пісьменнік вучыўся ў майстроў прыгодніцкага жанра ўмеласцю ствараць востраэжытныя і зямальныя творы для дзіцяці. Разглядаючы творы прыгодніцкага жанра, даследчыца праводзіць аналогіі, робіць спасылкі на цікавыя выказванні Чарнышэўскага, Балінскага, Горкага, дае гістарычныя даведкі (напрыклад, фактычныя звесткі аб барацьбе інданезійскага народа пры разглядае твора «Амок»).

Пісьменнік-патрыёт Я. Маўр, вядома, не мог не адлюстраваль новыя сацыялістычныя пераўтварэнні ў нашай краіне. Вялікім час стаў перад Я. Маўрам пачаснае заданне — паказаць жыццё ў Савецкай краіне, выхаваньне ў дзіцяці любоў да працы, навагу да яе. На гэтым матэрыяле напісаны многія творы Маўра («ТБТ», «Палескія рабінзаны», «Аповесць будучых дзён»). Тэма аповесці «ТБТ» — жыццё і справы калектыву дружных рабят, аб'яднаных у таварыства ваюўчых тэхнікаў. Маўр паказаў у аповесці, як калектывная праца аб'яднае дзіцяці, выхоўвае ў іх пачуццё ўзаемнай падтрымкі і шчырай дружбы. Аб сілах імацінальнага ўздзеяння аповесці можа меркаваць па тым, што кніга выклікала да жыцця срод дзіцяці масавы рух паслядоўнікаў герояў Прамы. Прагавоччы раманы XX і XXІ ст. аб палітэхнічнай адукацыі, даследчыца не без падастаў дадае, што твор мае неспрэчны адносіны да палітэхнічных школ, бо аповесць вучыць падрастаючае пакаленне любіць фізічную працу.

Другая аповесць Маўра 30-х гадоў «Палескія рабінзаны» адразу заяваля да сімпатыі ўсеазагодна чытача. Гэта твор пра двух рабятчых хлопцаў — Віктара і Мірона, якіх хваляе рамантыка падвояжжя, імкненне адарвацца ад сям'і карыснай справе.

М. Яфімава праводзіць цікавую паралель паміж творами Маўра і аповесцю Дэфо «Рабінзон Крузо». Вы-

значным тэматычную блізкасць гэтых твораў, Яфімава сцвярджае думкаю, што Маўр нібы палемаўзе з філасофій аўтара «Рабінзона Крузо». Калі для герояў Маўра зусім не ўласныя дробнаўласніцкі матывы і імкненне да нажытку, то герою Дэфо вельмі хочацца стаць багатым. Для прадастаўнікоў сацыялістычнага грамадства — Мірона і Віктара, на долю якіх выпалі цяжкія выпрабаванні, характэрныя чужыя рысы (агітыміям, патрыятызм, гарачая любоў да Радзімы, адданасць ёй), якіх якра не хапае прадастаўніку буржуазнага грамадства — Крузо. Аповесць знайшла дарогу да сэрца чытача. На кніжных паліцах бібліятэк і зараз можна ўбачыць запановаў выкладку аповесці, якая вучыць маладога пакаленне ніколі не падаць духам пры часовых няўдачах, вучыць перамагчы цяжкасці...

Разбіраючы майстэрства Маўра-апаўдальніка, спасілаючыся на талі апавяданні 30-х гадоў, як «Шалка», «Барозавы конь», «Навальнік артылерыі», даследчыца паказвае, як пісьменнік выяўляе багаты ўнутраны свет дзіцяці. Яна адзначае, што ў гэтых апавяданнях «сакалячы свет у дзіцячым успрыманні напоўнен яркімі фарбамі».

Есць у кнізе Яфімавай і недахопы. Зусім мала гаворыць яна аб публіцыстычнай творчасці Маўра. Акресіўны тэматыку такіх артыкулаў, як «Салдарорцы», «Беласнежка лічыць за мора», «Некалькі слоў пра мараль», дае аўтар «гнеўна высмейвае вар'яцкія планы падальшчыцкай вайны». М. Яфімава чамусьці не палічыла вартым адзначыць бытавыя фельетоны, якія напісаны паводле фактычных дадзеных. Выпалі з поля зроку даследчыцы і творы «На крыдзе», «Надарожжа вакол дома», якія ўключыў Маўр у кнігу «Выбранае». Яна і разгляду цікавай аповесці Маўра «Фантазія прафесара Цыляўскага».

У нас пра творчасць Маўра ёсць цікавыя артыкулы М. Бареткі і Я. Зомерфельда, але трэба сказаць, што кніга М. Яфімавай — першая спроба абагульніць творчую дзейнасць Маўра, і спроба надрадна.

Б. ЗУБКОўСКІ.

Карыснае садружнасць

У мінулым годзе старэйшаму ў Магілёве самадзейнаму драматычнаму калектыву клуба чыгуначнікаў станицы Магілёў першаму ў вобласці дзіцяцкаму прываснонае званне Народнага тэатра. З таго часу артысты-чыгуначнікі зрабілі сур'яны крок у павышэнні свайго выхаванчага майстэрства. Такія іх спектаклі, як «Раскіданае гняздо», «Лі Купалы», «Баранішчыца», «А. Салтыкава», «На аганіс» Л. Ліпкіна і Н. Талубаева, «Далікатная аперацыя» Г. Мацвеева і іншыя на выкананне набліжаюца да спектакляў пастаўленых прафесіянальнымі калектывамі.

Мясся там назаву калектыву Народнага тэатра паставіў новы спектакль па п'есе Ю. Чапурына «Меч і зоркі». Новы спектакль, як і папярэднія, быў цёпла прыняты аматарамі драматычнага мастацтва.

Поспех калектыву Народнага тэатра не выпадковы. Яму пастаянна дапамагае абласны драматычны тэатр. Даволі часта на рэпетыцыях прысутнічаюць ржысёр А. Раўскі, артысты Ю. Гальперына і М. Барозкін. Яны

робяць надрабытан разглядаю асобных сцен, даюць карысныя парады, як лепш стварыць вобраз, дапамагаюць шукаць цікавыя мізансцены, указваюць на недахопы.

Галоўны ржысёр Народнага тэатра В. Баранюк неаднаразова быў асістэнтам пры падрыхтоўцы спектакляў прафесіяналаў. Артысты Народнага тэатра таксама амаль заўсёды прысутнічаюць на рэпетыцыях у абласным тэатры, удзельнічаюць у абмеркаванні яго прэм'ер.

Многа цікавага ў творчых планах нашых калектываў на будучае. Намычаецца рэгулярны абмен выкананчымі пры паставіў новых спектакляў. Пляны пачаць ажыццяўляцца. Так, напрыклад, у спектаклі Народнага тэатра «Крамлёўскія кураты» (да 90-годдзя з дня нараджэння Ул. І. Леніна) ролю Леніна выконвае народны артыст С. Бульчак.

Артысты-прафесіяналы чытаюць сваім падшэфным лекцыі аб тэатральным мастацтве.

А. ГОЛЫШ.

У майстэрні мастака

Мастак З. Паўлюскі працуе над скульптурным партрэтам першага тэатральнага ўдзельніка У. І. Леніна — Міхаіла Канстанцінавіча Новікава, беларуса, які нарадзіўся ў Мінскай вобласці. У апошні час мастак напісаў карціну «Я. Колас і Я. Купала на адгачыні», партрэт знакавага майстра станицы Жлобін, Героя Сацыялістычнай Працы, даўдзата Вяжычэўска Савецкай ССР Анатоля Пятровіча Шабуняева і інш. Мастак заканчвае партрэт першага акадэміка Навук БССР акадэміка В. Купрэвіча.

НА ЗДЫМКУ: мастак З. ПАЎЛЮСКІ за работай над партрэтам акадэміка В. Купрэвіча.

ЗНАХОДКІ І СТРАТЫ

У час летніх гастроль тэатра імя ЛКСМБ у Мінску мы гарача спрачаліся з гэтымі аб тым, што хвалявала творчы калектыв. Была сардэчная размова пра тое, як таленавітым артыстам і ржысёрам пазбаўляцца ад элементаў рамецізму ў добрых спектаклях, ад прабітасці п'ес у рэпертуары.

Новая сустрэча з сабрамі ў апошнія дні змовага сезона ў Брэсце паказала, што тэатр не б'е марна час. Ён не шукаў сабе лёгкага хлеба на вузкіх сцэнах так званых «касавых» п'ес. І да фінішу абласны калектыв прыйшоў не з пустымі рукамі.

Тэатр прапанаваў сваім глядачам прэм'еру — «Іркушка гісторыя» А. Барбуза і «Вучань д'абла» Б. Шоу. У актыўным рэпертуары калектыву ў гэтыя дні знаходзіліся і старыя спектаклі «Чайкі над морам». Спектаклі паставілі іх рознымі ржысёрамі аднаведна іх гэту, мастацкаму вопыту і індывідуальнай манеры. У кожным з гэтых твораў у большай ці ў меншай ступені ёсць тралныя сцэнічныя знаходкі і п'есныя страты.

РАМАНТЫКА ПРАЦЫ І ПЛЭЗІЯ ПАЧУЦЬЦАУ

Спектаклем «Іркушка гісторыя» (ржысёр Ю. Арыянскі, мастак А. Петрычэнка) Брэсцкі тэатр скаваў і свае словы ў дыскусію, якая вялася на старонках друку па гэтым азначанаму драматычнаму твору. У п'есе А. Барбуза ржысёр захапіў і сваёй саваблівасцю, не традыцыйна форма, колькі глыбінны думкі п'есы. Прыявілі сваясць дзіцяцкага, інтэлектуальнага канфіктаў і высокая эмацыянальнасць жыцця герояў, шырока лірычная інтанцыя, з якой валдзецца размова пра раман-

тыку камуністычнай працы і плэзію цёпых пачуццяў сучаснікаў.

На сцэне жыццё і дзейнічаюць розныя, але светлыя розумам і прыгожымі сэрцамі людзі. Яны ўсвабодзілі новыя рысы будаўнікоў камунізму. Гэтыя рысы мы выраза бачым у вобразе Сяргея Сяргіна (артыст В. Акусаў).

Апошнім часам наша крытыка многі раз спрачалася на тэму аб лаканічнасці і істотнай асаблівасці сучаснага сцэнічнага стылю і найбольшым спосабе перадачы ўнутранага свету новага чалавека. Нямала ў гэтай размове было абстрактнага, схластачнага, а часам і дзіўна некай эстэтыка «мода», арыгінальнасці і лёгкадумнай гульні прыгожымі слоўнымі вызначэннямі.

Але калі добра прыгледзецца да партрэта арбузаўскага Сяргея і да тых пазыччых элементаў, якімі яго вырашае драматург, дык асноўнае ў іх — гэта сапраўдны лаканізм, эканомія мастацкіх сродкаў, адсутнасць ідэалізаваных герояў і найбольшай тэатральнасці ў ім. Сціплага прастата натуры Сяргея разам з тым вызначаецца глыбокай інтэлектуальнасцю.

Нам здаецца, што Б. Акусаў трапіў у знаходку галоўнае зерне вобраза. Ён незвычайна проста і «внутрашня», яго герой, якому аднак, уласна і ў суровай рамантыцы ў працы і светлая плэзія лірычных пачуццяў.

Рамантычным рысам у псіхалогіі Сяргея спаларожнічаюць і падлімамы патрыятызм, любоў да роднай савецкай Сібіры. Вельмі шчыра і лаканічна выказаў гэты герой у гутарцы з Валей.

«Чым я адметны? У Сібіры нарадзіўся... Вы не ўсімхібіцеся, уся другая палавіна дзевятнага стагоддзя — наша бузце, гэта значыць Сібіракоў... Сюды сэрца Расіі перамяшчаецца».

Асабліва высокага натхнення артыст дасягае ў сцэне, дзе, моцна ўражаны нараджэннем двух сыноў у мілай сэрцу Валі, Сяргей патычыць

ўсёлікае: «...трэба ж!.. Трэба ж!.. Валюшка мая, а?» Ачуваецца, што новыя сонечныя дзягнялі і жыццёвыя радасці адкрыліся перад героям з той хвілінай, які ён стаў ішчэ сільным баякам.

Аднак не ўсё і псіхалогічным партрэце Сяргея Сяргіна. Есць у выкананні артыста і эмацыянальнае спады, і п'эзная сухасць у драматычных сценах, а часам і невыразнасць «дургога плана» ролі.

Больш паслядоўна развіваюца ў спектаклі вобраз Віктара Байцова (артыст Ю. Уласаў).

Прыкметна, што прывабны і эмацыянальны артыст разам з ржысёрам настойліва шукаў вырашэння нялёгкай сцэнічнай заданні. І мабыць, добра тое, што Уласаў не спакваўся спрычанай трактоўкай ролі, спробай паказаць пераываўчымі юнака, нібы разбэшчанага дзіцяці, перамогамі над жаночымі сэрцамі. Артыст жыве думкамі і пачуццямі маладога чалавека, для якога рысы цынзму былі неарганічнымі, выкліковымі. Таму нават ржысёр да Валі ў дзіўным адражэнні Віктара адрагала станаючому роллю.

Стала вядома, што ён паказаў жаданую жанчыну гарача, трывала і праз гэтыя каханне вывазіўся ад заганага ў сваім сетаўраўменні, стаў чысцейшым і лепшым. Светлае пачуццё зрабіла яго жыццё больш мэтазнакіраваным і радасным.

Чалавекам шырокага творчага рымагу і высакроднага сэрца ўз'яўляецца Сцяпан Сяргэў (артыст А. Вятошкін).

Прыродны гумар, душэўная шчодрасць, умеласць чула адгукнуцца на патрэбы кожнага члена сацыялістычнага вытворчага калектыва, сапраўднае «чалавечнасць» — вызначальныя рысы прывабнага вобраза.

Артыст, хоць і не вельмі паглыбляецца ў інтэлектуальнае жыццё героя, не захапіўся і лёгкадумным камікаваннем у гумарыстычных эпізодах.

Складаную звалючы праходзіць у спектаклі галоўнага героя Валі (артыстка Н. Камінская). У час летніх гастроль тэатра ў Мінску артыстка захапіла глядачоў сур'янымі аллюзіямі ў гэтай ролі, які і ва ўсім спектаклі. Ён прабліжэцца ў адзіліні ад вонкавага вырашэння вобраза. Ржысёр не захапіўся зграбнай графікай мізансцены, калі п'еса не спрыяе выяўленню зместу п'есы. Аднак хацелася б, каб ён з тым жа мастацкім тактам пазбег ілюстрацыйнасці і абыякавасці асобных сцен, дзе жыццё чалавечага духу герояў уступае звычайнай дэкламацыйнаму тэксту.

Палемічнасць спектакля асабліва прыкметна ў вырашэнні сцен, у якіх дзейнічае хор.

Лірычны, філасофскі роздум аб жыцці, які па тэксту п'есы і думцы аўтара, павінен неці хор, ржысёрам улада выказаны ў асноўным праз артыста С. Яўношанку. Яму акампазіруюць удзельнікі спектакля. Нам невядома, як паставіўся б аўтар да такіх канструкцыйных змен у драматычным творах. Аднак яны не спрашлі змест п'есы і не разбурылі кампазіцыйны спектакль.

Лірычны, філасофскі роздум аб жыцці, які па тэксту п'есы і думцы аўтара, павінен неці хор, ржысёрам улада выказаны ў асноўным праз артыста С. Яўношанку. Яму акампазіруюць удзельнікі спектакля. Нам невядома, як паставіўся б аўтар да такіх канструкцыйных змен у драматычным творах. Аднак яны не спрашлі змест п'есы і не разбурылі кампазіцыйны спектакль.

ДАСЦІПНАЯ ІРОНІЯ І ПРОСТАЛІННЫ ГРАТЭСК

«Вучань д'абла» (ржысёр Е. Батурны, мастак А. Гзыла) — таксама ўдала рэпертуарная знаходка тэатра. Тонкая філасофская іронія Бернарда Шоу, яго вострае і саківатнае слова, дасціпнасць і інтэлектуальнасць герояў — удзячная аснова для нараджэння багатага думкаў спектакля.

На жаль, сцэнічны твор вызначаны не толькі знаходкамі, але і стратамі. Ён характэрны не толькі выключнаымі пафасам, вострай накіраванасцю супраць каланіялізму і імпералізмам жанравымі сцэнамі і эпізодамі. З гэтай прычыны, мусіць, парадкаснасць мастацкага мыслення і сваеасаблівасць манеры Б. Шоу ча-

Выхоўваем юных музыкантаў

У 1950 г. была адкрыта дзіцячая музычная школа пры Мінскім аўтазавадзе. Пачаліся заняткі на класе фартэпіяна, скрыпкі, баяна, а таксама групавыя заняткі па салфеджы і харавому спяванню. З вялікай энергіяй узяліся за справу музычнай адукацыі і выхавання дзіцяц аўтазавадзкіх маладых, але ўжо з нормальным вопытам выкладчыкі Н. Рачнік (першы дырэктар школы), Л. Базыльскі, Л. Галужкіна, В. Пакрышкін, В. Макаравіч і інш.

Шлі гады. Перад школай паўставалі новыя, больш адказныя заданні. У 1956 г. былі адкрыты класы вядучай, дымаб, у 1957 г. — класы дукваых, ударных і рускіх народных інструментаў. За апошнія гады ў школе наладжана навучанне па 18 розных спецыяльнасцях, у тым ліку па флейце, габоя, кларнэту, фугату, трубе, валторне, тромбоне, скрыпачнікум, кантрабасу, кісафону і інш.

Педагагічны калектыву школы ўсеадаміла, што паўнацэнны падрыхтоўка вучняў немагчыма без навіцка калектывнай іры ў аркестры, у ансамблях. У 1956 г. ў школе пачаў працаваць аркестр баністаў (дырэктар Г. Жыжараў). На конкурсе народных аркестраў першага Усебеларускага фестывалю моладзі гэты аркестр удастоен звання лаўрэата трэцяй ступені. Пра два гады ў школе пачалі працаваць аркестры — рускіх народных інструментаў і дукваых, а ў 1959 г. — дымабальны.

У правядзенні сцэла агульнашкольных конкурса ансамбляў прынялі ўдзел унісон скрыпачоў, фартэпіяна ансамблі ў чатыры—шэсць—восем рук, квартэт дзяўчын дукваых, секстэт і квартэт домр, секстэт балалаек, квартэт і тры баяны, дуэты кларнэтаў, труб, валторы і інш.

З пачатку 1959 г. у школе існуе хор хлопчыкаў, у якім навучаюцца, апроч слухачоў музычнай школы, вучні агульнаадукацыйнай школы Сталінскага раёна. Кіруе хорам на грамадскіх пачатках дырэктар Беларжкансерваторыі В. Роўда. Удзельнікам хору прышчаляюцца прафесіянальныя навікі харавога выканання.

Школа адукаецца на ўсё найбольш значныя падзеі ў музычным жыцці краіны і рэспублікі. Быў арганізаваны ў клубе аўтазавада вялікі вечар, прысвечаны 200-годдзю з дня нараджэння Моцарта. Стагоддзе з дня смерці Глінкі адзначана канцэртамі-лекцыямі ў агульнаадукацыйных школах аўтагадзкі і ў самой музычнай школе. Прыведзена конкурсы вучняў на лепшае выкананне дзіцячых п'ес беларускіх кампазітараў (фартэпіяна аддзяленне) і апаратаў беларускіх народных песняў і танцаў (народнае аддзяленне). Вучнямі класа фартэпіяна перад конкурсам было падрыхтавана больш 50 арыгінальных дзіцячых п'ес беларускіх аўтараў. Для школы аўтагадзкі быў арганізаваны

перасоўны фотастанд — «Беларускае музычнае мастацтва за 40 год». У канцы мінулага навучальнага года група вучняў і выкладчыкаў наведвала радзіму Глінкі — сяло Новаваспаскае і горад Смаленск. У Новаваспаскае дзеці прынялі ўдзел у святковым канцэрце, прысвечаным 155-годдзю з дня нараджэння кампазітара, і далі самастойна канцэрт у сярэдняй школе. У Смаленску адбылася цёплая сустрэча з вучнямі і выкладчыкамі смаленскай школы імя Глінкі. У зале Смаленскага музычнага вучылішча адбыўся канцэрт дзвюх школ — смаленскай і мінскай.

Імкнучыся пашырыць працу па музычна-эстэтычнаму выхаванню і далучэнню вучняў агульнаадукацыйных школ да музыкі, школа ў гэтым годзе арганізавала для вучняў сярэдняй і старэйшага ўзростаў лекторый пры ДOME культуры аўтазавада. Напыхана прыялі дзеці-кандидаты: «Музычныя інструменты», «Народная песня», «Глінка», «Чайкоўскі». Многа радасці прынесла дзецям сустрэча з беларускімі кампазітарамі. У канцэрце з твораў беларускіх кампазітараў побач з вучнямі школы выступілі салісты Тэатра оперы і балета. Школа дапамагла пры пераездзе Сланку, Прысінскага, школе-інтэрнату № 58 (Замчыхіна), школе № 40 (населак Камытані) і ў школах аўтагадзкі.

Шырока было адзначана 90-годдзе нараджэння Ул. І. Леніна. У школе пачаўся народны артыст БССР Г. Цітовіч. Ён расказаў дзецям пра Беларжскі дзяржаўны народны ансамбль песні і танца, прыступленне калектыву на VI Сусветным фестывалі ў Маскве і паездку ў Польшчу і Румынію.

Добра прайшла сустрэча выкладчыкаў і вучняў народнага аддзялення з секстэтам домр і салістамі Беларускага радыё.

Школа падтрымлівае кантакт з музычнымі навучальнымі ўстановамі Мінска. За апошнія гады для вучняў і ў Беларжжансерваторыі. Некаторыя з іх працягваюць у дзяржаўных музычных калектывах, тэатрах, клубах, музычных і сярэдніх школах Мінска і Мінскай вобласці. Былыя нашы выхаванцы С. Панова, Л. Коўтуна, А. Дзімін навучаюць дзіцяці на класе фартэпіяна і баяна ў сваёй школе.

З дня заснавання школы ў ёй працуюць В. Макаравіч, Л. Песелі, Б. Шубік, А. Захарошка, Л. Рудоль, С. Пракопчык, Р. Мязьдзель, В. Лосеў, О. Варыводскі, Ф. Ліўшын і інш.

Значна дапамагаюць школе дырэктар і грамадскія арганізацыі аўтазавада.

Педагагічны калектыву музычнай школы прыкладае ўсе намаганні і ведаў для камуністычнага выхавання падрастаючага пакалення.

В. ВАРАТНІКОУ.
Дзірэктар музычнай школы пры Мінскім аўтазавадзе.

Хацелася б

